

PAG-AGOS

MYKEL ANDRADA
PUNONG PATNUGOT

1.

Ito ang unang isyu ng *Agos: Refereed Journal ng Malikhaing Akdang Pampanitikan*, ang kauna-unahang refereed journal para sa malikhaing akdang pampanitikan ng Sentro ng Wikang Filipino – UP Diliman. Sa pamamagitan ng pagtitipon ng mga malikhaing akdang pampanitikan na nakasulat o nakasalin sa wikang Filipino, nilalayong ipakintal at ipatalos ang talim at talas ng wikang Filipino at mga wika sa Pilipinas, malikhaing pagsulat, at panitikan bilang buhay na mga praxis ng produksiyong pangkultura, pang-ekonomiya, at pampolitika. Sinimulang buuin noong 2019 ang journal na ito bilang isang pagtindig sa pangangailangang palakasin at isulong ang wikang Filipino – at mga wika sa Pilipinas – na nahaharap sa matinding suliranin ng pagpaslang ng mismong estado.

2.

Ang Agos ay isang pagtatangkang maging kontra-agos – isang kontra-puntal, kontra-diskurso – sa namamayaning ragasa ng mga puwersa sa gobyerno at lipunan na nais paslangin ang wikang Filipino, ang mga wika sa Pilipinas, at ang Panitikan. Pagtindig ito na umuugat ng talab mula sa mahaba at masalimuot na mga tradisyong pangkultura at pampanitikan sa bansa. Halimbawa, sa kanon ng panitikan sa Pilipinas, naging malaki ang ambag ng *Mga Agos sa Disyerto: Maiikling Kathang Pilipino* nina Efren R. Abueg, Dominador B. Mirasol, Rogelio L. Ordonez, Edgardo M. Reyes, at Rogelio R. Sikat sa pagpapalakas ng tradisyong maka-lipunan sa pagkatha. At tila naging kilusang pampanitikan ito na malakas na yumanig sa tila natutulong, nangingimi, walang-imik, sunud-sunuran, at kapos-sa-pagsusuring mga produksiyong pampanitikang nakatali sa danas ng iilan, nakakahon sa predikamento ng naghaharing uring panlipunan, at nagsisilbi sa interes ng nakapangyayari sa lipunan. Gamit ang pangkabuuang imahen ng buhay na bumabalong o umaagos sa tuyong lupain, matapang ang realismo ng mga maikling katha sa *Mga Agos sa Disyerto*.

3.

Dumaan sa maraming pagsubok at pag-unlad ang malikhaing pagsulat at panitikan sa Pilipinas. Ang mga larangan ng panitikan at malikhaing pagsulat na noon ay dinodolina ng tinig, ideolohiya, politika ng mga sistemang pyudal, burgis at elitista, kolonyal at neokolonyal, at represibo at pasista, at komersyalisado at neoliberal, ay matapang na sinuong ng iba't ibang manunulat sa loob at labas ng akademiya. Nakikita sa kasalukuyan ang produksiyong malikhain at produksiyong pampanitikan na nagpapatuloy at nagpapanibago ng mga tradisyong propaganda, protesta, malay-sa-uri, malay-sa-kasarian-at-sexualidad, malaya, mapagpalaya, mapagpanibagong-hubog, at rebolusyonaryo. Mula sa mga tinig na watak-watak at indibidwalistiko tungo sa kolektibong mga tinig at pagkilos, makikita ang pagbalong ng bagong agos ng mga manunulat-mamamayan bilang tagalikha ng malikhaing akdang pampanitikan at bilang mga mulat na

mamamayang tagahawan ng bagong kinabukasan. Mula sa nakasanayang mga paraan at plataporma ng pag-akda at paglalathala, makikita ang maagap na produksiyong malikhain ngayon gamit ang bagong mga plataporma at teknolohiya ng internet, digital software, at social media. Humahawan ng bagong landas habang bumabaklas sa mga pyudal na relasyon ng pag-aakda at paglalathala.

4.

Isang pagtatangka ang bagong journal na ito upang maging buhay at dinamikong espasyo ng tunggalian ng mga ideya. Pagtatangka ang Agos na mag-ambag sa diskursong panlipunan sa paghahanap ng epektibo at makataong solusyon o resolusyon sa mga sakit at suliranin ng bayan. Lalo na sa panahong ito na humaharap ang Pilipinas sa isang krisis pangkalusugan bunga ng pandemya. Lalo na sa panahong ito na malakas ang ragasa ng lisyang kamalayan, pekeng balita, pagsasadlak sa kalayaan sa paghahayag at pamamahayag, walang-kahihiyang pagsusuko ng soberanya ng bansa sa bagong imperyalista, pagsikil sa kalayaan sa pagkilos, paghahasik ng terorismo ng estado, at karahasan at pagyurak sa karapatang pantao sa ilalim ng isang populistang diktador. Saan lulugar ang manunulat – ang malikhaing mamamayan – sa gitna ng gulo, sa gitna ng guho, sa gitna ng gunaw na nilikha ng isang naghihingalo ngunit nangungunyapit na halimaw?

5.

Walang ibang lugar ang wikang Filipino at mga wika sa Pilipinas, ang malikhaing pagsulat, at ang panitikan kundi sa pagsisiwalat ng katotohanan. Walang ibang lugar kundi sa paghahanap ng katarungan at pagtatanggol ng karapatan. Walang ibang lugar kundi sa pagpapalakas ng tinig sa paghahayag. Walang ibang lugar kundi sa pagpapalakas ng kilos-pagsalunga. Walang ibang lugar kundi sa paglaban sa karahasan. Walang ibang lugar kundi sa matapang na paglaban sa halimaw. At higit sa lahat, walang ibang lugar kundi sa tunay na kaayusang panlipunan, kapayapaan, at rekonstruksyon. Walang iba kundi sa malaya at mapagpalayang bayan.

